

17.1.2024

Vaikuttavien julkisten hankintojen ohjelma Hankinta-Suomi

Valtiovarainministeriö on tänään 17.1.2024 asettanut Vaikuttavien julkisten hankintojen ohjelman Hankinta-Suomen.

Toimikausi

17.1.2024 - 31.12.2027

Tausta

Vaikuttavien julkisten hankintojen ohjelma Hankinta-Suomi toimeenpanee pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman julkisiin hankintoihin liittyviä linjauksia sekä [kansallisen julkisten hankintojen strategian](#) tavoitteita.

Tavoitteiden toimeenpanoa edistetään useissa ministeriöissä, hyvinvointialueilla, kuntasektorilla ja muissa julkisen sektorin organisaatioissa tiiviissä yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa. Ohjelman muodossa koordinoidusti tehtävän tavoitteiden toimeenpanon on tarkoitus tuoda eri tahot aktiiviseen yhteistyöhön.

Julkisiin hankintoihin käytetään vuositasolla lähes 50 miljardia euroa. Se luo monia mahdollisuuksia julkisen talouden kestävyuden parantamiseen. Hallitus tavoittelee julkisten hankintojen tehostamisella julkisessa palvelutuotannossa merkittäviä kustannussäästöjä keskipitkällä aikavälillä osalta turvatakseen laadukkaat palvelut. Tavoiteltua muutosta ei kuitenkaan saada toteutettua pelkästään lainsäädännöllisin keinoin, vaan se vaatii usean eri tahon aktiivista toimintaa ja muutokseen tähtäävää yhteistyötä.

Hallitusohjelmassa julkisille hankinnoille asetetaan lukuisia yksityiskohtaisempia tavoitteita. Näitä ovat muun muassa kustannussäästöjen aikaansaaminen, kilpailun lisääminen, in-house hankintojen säädösmuutokset, hankintaosaamisen ja -prosessien kehittäminen sekä yhteishankintojen lisääminen. Myös varautuminen, kiertotalouden edistäminen, yrityksen hallinnollisen taakan keventäminen, innovaatioiden ja teknologisen kehityksen edistäminen sekä elinkaaritaidellisuuden, laadun ja vastuullisuuden parempi huomioiminen ovat hankkeen keskeisiä tavoitteita. (tarkemmin ks. liite 1).

Kansallista julkisten hankintojen strategiaa toteutettiin [Hankinta-Suomi](#)-toimenpideohjelmalla vuosina 2019 - 2023. Pitkäjänteinen yhteistyö julkisten hankintojen eri osapuolten välillä tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toimeenpanemiseksi. Ohjelmaan ovat sitoutuneet kaikki julkisten hankintojen kehittämisen kannalta keskeiset osapuolet kuten valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden organisaatiot sekä tarjoajayritysten ja järjestöjen edustajat. Lisäksi työssä on aktiivisesti mukana useat asiantuntijaorganisaatiot, tutkijat ja kolmas sektori. Työskentelyn aikana on luotu toimivat verkostot hyvinvointialueiden hankinnoista vastaaville, ICT-sektorin toimijoille, tutkijoille sekä suurten ja edelläkävijä hankintayksiköiden edustajille. Yhteistyössä on tuotettu useita kymmeniä julkisten hankintojen tehokkuutta ja tuottavuutta edistäviä koulutusohjelmia, [selvityksiä, käytännön työkaluja ja oppaita](#). Tätä tehtyä työtä on tarkoituksenmukaista hyödyntää myös pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden edistämiseksi.

Uudella ohjelmakaudella keskitytään erityisesti aiemmin tehdyn kehitystyön toimeenpanoon sekä valittujen vaikutustavoitteiden toteutumisen varmistamiseen. Lisäksi tiivistetään yhteistyötä tarjoajayritysten ja järjestöjen kanssa. Ohjelmamuotoinen toteutus mahdollistaa sekä hankintayksiköille että tarjoajille hyvät mahdollisuudet vaikuttaa siihen, minkälaisilla kehittämistoimilla julkisten hankintojen vaikuttavuutta parhaiten edistetään ja varmistaa, ettei tehdä päällekkäistä työtä.

Tavoitteet

Julkisten hankintojen vaikuttavuuden edistämistä jatketaan hallituskaudet ylittävällä kansallisella yhteistyöllä koko julkisen hallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin kesken.

Hallitusohjelman julkisiin hankintoihin liittyvät keskeisimmät tavoitteet ovat:

- kilpailun lisääminen
- kustannustehokkuuden parantaminen
- datan ja digitalisaation hyödyntäminen
- osaamisen ja kumppanuuksien edistäminen

Uudella ohjelmakaudella vakiinnutetaan tuloksellinen julkisten hankintojen kehittämistyö ja otetaan käyttöön uudistuksia, joilla edistetään julkisten hankintojen kustannustehokkuutta, vaikuttavuutta, laatua ja tuottavuuden kasvua hallitusohjelman ja julkisten hankintojen strategian tavoitteiden mukaisesti.

Ohjelmarakenteessa työ rakentuu kolmen toisiaan täydentävän keinon varaan:

- Tieto ja uudet teknologiat
- Kumppanuudet ja kyvykkyydet
- Lainsäädäntö ja ohjaus

Yksityiskohtaiset tavoitteet ja toimenpiteiden vaikutusten todentaminen suunnitellaan ohjelman osapuolten välisessä yhteistyössä ohjelmakauden käynnistyttyä. Samalla konkretisoidaan tavoitteisiin pääsemiseksi tarvittavat toimenpiteet ja sovitaan vastuutahot. Yhteistyöllä varmistetaan eri osapuolten näkemyksien huomioiminen ja yhteinen sitoutuneisuus. Ohjelman toimenpiteet tullaan aikatauluttamaan vaiheittain käytettävissä olevien resurssien mukaan.

Ministeriöiden virkatyönä toteutettavat toimet, kuten lainsäädäntömuutosten valmistelu sekä ostolaskutietojen avaamiseksi tarpeellisen kansallisen tietovarannon rakentamiseen liittyvä työ, on jo aloitettu Hankinta-Suomen päättymässä olevan toimikauden aikana, ja ne on tarkoitus saada valmiiksi tällä uudella ohjelmakaudella.

Organisointi

Hankinta-Suomelle asetetaan ohjelman omistaja ja ohjelmajohtaja sekä ohjausryhmä ja verkostona toimiva Kansalliset kehittäjät -ryhmä.

Muutoksentehtävät-ryhmän muodostavaa verkostoa ei aseteta, vaan se on avoin kaikille, ja jäseniä kutsutaan kokoon erillisillä kutsuilla tilanteesta riippuen.

Ohjelmajohtaja vastaa yhteistyön koordinaatiosta ohjelman osapuolten välillä. Ohjelman suunnittelua ja koordinoitua varten muodostetaan ohjelmatiimi ja

ohjelman toteutuksessa käytetään osallistavia työmenetelmiä, joilla mahdollistetaan valtakunnallisen tason yhteistyö.

Ohjelman etenemistä seurataan säännöllisesti Yhteiskunnan uudistamisen ministeriryhmässä.

ORGANISOINTI

Kansalliset kehittäjät

Yhteistyö hankintoja kansallisesti kehittävien organisaatioiden välillä

- Osapuolet toteuttavat toimenpiteitä, jotka kehittävät julkisten hankintojen toimintaympäristöä.
- Osapuolten yhteistyön tarkoituksena on varmistaa kansallinen näkökulma kehitystyöstä. Ryhmä hahmottaa toimenpiteiden synergiat ja päällekkäisyydet sekä vahvistaa saavutettuja hyötyjä.

Jäsenet

VM, Kuntaliitto, Hyvil, EK, Yrittäjät, JHNY, Hansel, Valtiokonttori, Syke, Motiva, VTT, Business Finland, KKV, Soste, HAUS, TEM, YM, MMM, STM, LVM

Työskentelytapa

Koordinoiva kokous 4 kertaa vuodessa

Muutoksetekijät

Laaja yhteistyö muutoksen omassa toiminnassaan toteuttavien kanssa

- Osapuolet ovat käytännön hankintatoiminnassa mukana.
- Osapuolten yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että ohjelman tuotokset palvelevat käytännön tarpeita. Ryhmäideoi toimenpiteitä, validoi ohjelman tuotoksia ja toimeenpanee muutosta organisaatiotasolla.

Jäsenet

Hankinta-Suomen teemaryhmien jäsenet yhteen koottuna

Työskentelytapa

Interaktiiviset teemaryhmäkokoukset poikkieleikkaavien teemojen ympärillä, webinaarit tiedon jakamiseksi, rajatut projektit sekä olemassa olevat verkostot (HVA-verkosto, ICT-kohtaamo, tutkijaverkosto, Vaikuttavat hankkijat -verkosto)

Ohjelmatiimi

Ohjausryhmä

Kuva: ohjelman organisointi

Ohjelman omistaja, toimeenpanovastuu ja ohjelmajohtaja

Ohjelman omistaja on valtiovarainministeriöstä alivaltiosihteeri Susanna Huovinen. Ohjelman toimeenpanosta vastaa valtiovarainministeriössä valtionhallinnon kehittämisosasto ja vastuullisena ohjelmajohtajana on finanssineuvos Tarja Sinivuori-Boldt. Ohjelma toteutetaan yhteistyössä Suomen Kuntaliitto ry:n, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:n ja Suomen Yrittäjät ry:n kanssa. Yhteistyö perustuu kaikkien näkökulmat huomioivaan kumppanuuteen.

Ohjausryhmä

Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ohjelmakokonaisuuden työtä. Ohjausryhmä vastaa siitä, että hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet ja linjaukset sekä eri tahojen näkemykset tulevat huomioon otetuiksi.

Puheenjohtaja:

Alivaltiosihteeri Susanna **Huovinen**, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtaja:

Varatoimitusjohtaja Hanna **Tainio**, Suomen Kuntaliitto ry

Jäsenet:

Osastopäällikkö, ylijohdaja Juha **Sarkio**, valtiovarainministeriö
 Ylijohdaja Jan **Hjelt**, työ- ja elinkeinoministeriö
 Hankintajohtaja Jorma **Lamminmäki**, Helsingin kaupunki
 Toimitusjohtaja Anssi **Pihkala**, Hansel Oy
 Johtaja Harri **Jaskari**, Suomen Yrittäjät ry
 Johtaja Tommi **Toivola**, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
 Toimitusjohtaja Johanna **Sorvettula**, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
 Järjestämisen tuen johtaja Ismo **Rautiainen**, Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Esittelijä:

Finanssineuvos Tarja **Sinivuori-Boldt**, valtiovarainministeriö

Sihteeri:

Hankeassistentti Minna **Koivisto**, valtiovarainministeriö

Ohjausryhmä voi sopia kokouksessa olevan läsnä myös muita asiantuntijoita.

Ohjelmatiimi

Ohjelmatiimin tehtävänä on vastata Kansalliset kehittäjät -ryhmän ja Muutoksentehtäjät-ryhmän työn suunnittelusta ja kehittämisestä sekä ohjausryhmän kokousten valmistelusta. Ohjelmatiimin vastuulle kuuluu myös suunnitella ohjelman tavoitteiden edistämiseksi valittujen kolmen toisiaan täydentävän kehittämiskeinon (Lainsäädäntö ja ohjaus, Tieto ja uudet teknologiat sekä Kumppanuudet ja kyvykkyydet) organisoiminen siten, että niihin liittyviä eri organisaatioiden tekemiä toimenpiteitä voidaan koordinoita, edistää ja seurata.

Ohjelmajohtaja vastaa ohjelmatiimin työstä ja kutsuu sen koolle. Ohjelmatiimi sopii järjestäytymiskokouksessa tehtävistä ja toimintatavoista. Ohjelmatiimin jäseniä ei aseteta tällä päätöksellä vaan kokoonpano muodostuu ohjelman edetessä ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

Kansalliset kehittäjät

Kansalliset kehittäjät -ryhmään on kutsuttu jäseniksi organisaatiota, joilla on jokin hankintojen kehittämiseen liittyvä tehtävä tai intressi. Osapuolet ohjaavat tai toteuttavat toimenpiteitä, jotka kehittävät julkisten hankintojen toimintaympäristöä. Ne toteuttavat tätä tehtävää omana toimintanaan ja ryhmä muodostaa verkoston osaksi Hankinta-Suomi-ohjelmaa.

Kansalliset kehittäjät -ryhmässä osapuolten yhteistyön tarkoituksena on varmistaa kansallinen näkymä kehitystyöstä ja suunnitella yhdessä tarvittavia toimia. Ryhmän jäsenet tekevät kehittämistoimia perusrahoituksellaan, Hankinta-Suomen rahoittamana tai kolmansista lähteistä hankitulla rahoituksella.

Verkoston tapaamiset rakennetaan Hankinta-Suomen eri teemojen ympärille, ja ryhmällä on alustavasti neljä kokousta vuodessa.

Kansalliset kehittäjät -ryhmän jäseneksi nimetyiltä henkilöltä edellytetään mahdollisuutta tuoda yhteiskehittämiseen operatiivisen tason tietoa siitä, minkälaisia julkisiin hankintoihin liittyviä toimia organisaatiossa on meneillään ja mitä uusia toimenpiteitä on suunnittelussa. Ryhmän jäsen voi tarvittaessa lähettää organisaatiostaan sijaisen käsiteltävän teeman mukaisesti. Lisäksi kokouksiin voidaan kutsua asiantuntijoita muista organisaatiosta.

Puheenjohtaja:

Finanssineuvos Tarja **Sinivuori-Boldt**, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Erityisasiantuntija Olli-Juhani **Piri**, valtiovarainministeriö/valtionhallinnon kehittämisosasto
 Hallitusneuvos Mervi **Kuittinen**, valtiovarainministeriö/kunta- ja alueosasto
 Erityisasiantuntija Auli **Väänänen**, maa- ja metsätalousministeriö
 erityisasiantuntija Konsta **Luukka**, liikenne- ja viestintäministeriö
 Hallitusneuvos Elise **Pekkala**, työ- ja elinkeinoministeriö
 Erityisasiantuntija Ritva-Liisa **Kukkonen**, sosiaali- ja terveysministeriö
 Erityisasiantuntija Salla **Koivusalo**, ympäristöministeriö
 Johtava juristi Eeva-Riitta **Högnäs**, Suomen Kuntaliitto ry
 Asiantuntija Hannes **Torppa**, Suomen Yrittäjät ry
 Johtava asiantuntija Annaliisa **Oksanen**, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
 Juristi Annika **Korpela**, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
 Hankejohtaja Seija **Friman**, Valtiokonttori
 Tutkimusohjaaja Jan **Jääskeläinen**, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 Erityisasiantuntija Niina **Ruuskanen**, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö
 Yksikön päällikkö Kalle **Pinni**, Hansel Oy
 Johtava juristi Sini **Korpela**, Suomen ympäristökeskus
 Johtava asiantuntija Elina **Muurimäki**, Motiva Oy
 Senior Scientist Ville **Valovirta**, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
 Senior Director Procurement Nina **Sundell**, Business Finland (alkaen 15.2.2024)
 Lakimies Kirsi **Väätäsmöinen**, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
 Hallintojohtaja Tuija **Salmikannas**, HAUS kehittämiskeskus Oy

Sihteerit:

Erityisasiantuntija Eija **Riikonen**, valtiovarainministeriö
 Hankeassistentti Minna **Koivisto**, valtiovarainministeriö

Muutoksenteijät

Muutoksenteijät-ryhmä muodostaa laajan verkoston organisaatioista, jotka ovat mukana käytännön hankintatoiminnassa.

Verkoston työ on avointa kaikille ja kokouksiin kutsutaan mukaan muun muassa aiemmin Hankinta-Suomen teemaryhmissä olleet jäsenet.

Mukana olevien organisaatioiden on tarkoitus saada Hankinta-Suomen yhteistyöstä tukea konkreettisen muutoksen tekemiseen omassa toiminnassaan. Yhteistyön tarkoituksena on myös tuoda hankkijoiden ja tarjoajien käytännön kokemus ja näkemys kehittämistyöhön, ja näin varmistaa, että ohjelman tuotokset palvelevat käytännön tarpeita. Tarjoajien osalta sekä yritysten että palvelujen tuottajina toimivien järjestöjen osallistuminen yhteistyöhön on tärkeää hankintojen kehittämisen onnistumiseksi.

Ryhmä ideoi toimenpiteitä, validoi ohjelman tuotoksia ja toimeenpanee muutosta organisaatiossa. Muutoksenteijät-ryhmän työskentelytavat ja tapaamiset suunnitellaan ohjelman edetessä.

Ryhmään kuuluvat voivat muodostaa myös erilaisia rajattuja verkostoja kuten Hankinta-Suomen jo olemassa olevat verkostot: Hyvinvointialueiden hankinnoista vastaavien verkosto, ICT-kohtaamo, tutkijaverkosto, Vaikuttavat hankkijat -verkosto. Verkostojen rakenne, toimikausi, kokoonpano ja tehtävät

sovitaan tapauskohtaisesti ja toimialakohtaisten verkostojen johtaminen pyritään järjestämään siten, että verkostoa johtaa yhdessä toimialalla toimivan hankintayksikön ja yrityksen edustaja.

Hankinta-Suomen yhteistyön käynnistäminen

Ohjelman työ käynnistyy tammikuussa 2024 järjestettävällä erikseen kutsuttavalla hankintojen ammattilaisten työpajalla, jossa tarkennetaan hallitusohjelman tavoitteiden edistämiseksi sekä kansallisen strategian tahtotilojen toimeenpanemiseksi tarvittavia toimia.

Ohjelmatiimi tekee työpajan pohjalta tarkennetun aikataulun ja toimintasuunnitelman.

Kustannukset ja rahoitus

Ohjelma valmistellaan ja toimeenpannaan virkatyönä. Ohjelma voi hankkia tarvittavaa asiantuntijatyötä. Ohjelman kustannukset maksetaan momentilta 28.70.02.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Finanssineuvos, yksikön päällikkö

Tero Meltti

Liite	Listaus pääministeri Orpon hallitusohjelmassa julkisille hankinnoille asetetuista tavoitteista
Jakelu	Ohjelman ohjausryhmä ja Kansalliset kehittäjät-ryhmä
Tiedoksi	Maa- ja metsätalousministeriö Liikenne- ja viestintäministeriö Työ- ja elinkeinoministeriö Sosiaali- ja terveysministeriö Valtiokonttori Kilpailu- ja kuluttajavirasto Suomen ympäristökeskus Suomen Kuntaliitto ry Julkisten hankintojen neuvontayksikkö Helsingin kaupunki Hansel Oy Elinkeinoelämän keskusliitto ry Suomen Yrittäjät ry Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy Hyvinvointialueet

Motiva Oy
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Business Finland
HAUS kehittämiskeskus Oy
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

LIITE

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa julkisille hankinnoille asetettuja tavoitteita

2. Toimiva ja kestävä yhteiskunta

2.6 Sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen

Koordinaation vahvistaminen ja palveluiden integraatio

Valtion ja hyvinvointialueiden keskinäisiä valtakunnallisia tukitoimintoja kehitetään kunnianhimoisesti. Tavoitteena on tehokkaammat yhteishankinnat, kiinteistöjen nykyistä tehokkaampi käyttö ja rakennuttaminen, parempi johtaminen ja henkilöstöhallinto sekä digitalisaation, taloudellisten ja toiminnallisten mahdollisuuksien parantaminen.

Monituottajuus

Selvitetään tapoja vahvistaa hankintaosaamista, ymmärrystä laadun ja vaikuttavuuden merkityksestä sote-hankinnoissa sekä ymmärrystä ulkopuolisten palveluntarjoajien merkityksestä hyvinvointialueilla.

Tehdään markkinavuoropuhelu lähtökohtaisesti osaksi hankintaprosessia.

Jaetaan tarvittaessa palvelutuotannon tarjouskilpailuja pienempiin eriin, jotta myös pienet ja keskisuuret yritykset pysyvät mukana kilpailussa. Näin saadaan mahdollisimman joustavasti hyödynnettyä eri palveluntuottajien tarjoamia erilaisia ratkaisuja.

Tehdään selvitys hankintalaista ja julkisten hankintojen prosesseista sote-sektorin hankintojen osalta, jossa varmistetaan, että hankintojen toteuttaminen on mahdollisimman tehokasta ja kilpailutukset onnistuvat. On kuitenkin varmistettava, että esimerkiksi elämänmittaisissa palveluissa tulee huomioiduksi palveluiden jatkuvuus.

Hyvinvointialueet voivat organisoida ydintoimintansa erilaisilla organisatorisilla malleilla, myös yhtiömuotoisesti. Hankintalain sääntelyn kiertämiseen in house -yhtiöiden kautta tulee kuitenkin puuttua lainsäädännön ja tehostetun valvonnan keinoin.

3. Kunnat, kaupungit ja valtion aluehallinto

3.1 Kunnat ja kaupungit elinvoiman vetureina

Kuntapolitiikka

Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietojen, kuten ostolaskutietojen julkisuutta sekä oman tuotannon ja ostopalveluiden, vertailukelpoisuutta parannetaan. Ostolaskutietojen julkistaminen tehdään pakolliseksi, julkisuuslain periaatteet huomioiden.

6. Kasvun kaava

6.2 Reilumman kilpailun Suomi

Säästöjä ja tehokkuutta julkisiin hankintoihin

Hallitus tavoittelee julkisista hankinnoista merkittävää kustannussäästöä julkisen palvelutuotannon osalta turvatakseen laadukkaat palvelut.

Merkittävä osa julkisesti rahoitetuista palveluista tuotetaan ostamalla palvelu yksityisiltä yrityksiltä. Veronmaksajien rahoilla tehdään hankintoja noin 50 miljardin euron edestä vuosittain. Tällä hetkellä jopa 60 prosenttiin julkisista kilpailutuksista osallistuu enintään kaksi tarjoajaa, mikä kertoo julkisten hankintojen kilpailun vähyydestä. Kilpailutusten onnistuminen takaa sen, että kansalaiset saavat laadukasta palvelua ja veronmaksajat käytetyille rahoille vastinetta. Onnistuneet hankinnat myös parantavat yritysten toimintaympäristöä.

Hallitus tavoittelee julkisten hankintojen tehostamisella merkittäviä kustannussäästöjä keskipitkällä aikavälillä. Käytännön toimet kilpailun lisäämiseksi edellyttävät hankintayksikkötasolla tapahtuvaa osaamisen lisäämistä sekä velvollisuutta pyrkiä onnistuneisiin kilpailutuksiin. Lainsäädäntö uudistetaan huolellisen valmistelun ja vaikutusarvioiden pohjalta byrokratia minimoiden.

Hallitus uudistaa hankintalakia seuraavin periaattein:

Asetetaan hankintalakiin lähtökohtainen velvoite kilpailutuksen uusimiseen, jos kilpailutuksessa on vain yksi tarjoaja. Tästä voidaan poiketa vain erityisen painavasta syystä. Kilpailutuksen kokonaistaloudellisuudesta tulee varmistua.

Ohjataan kuntia ja hyvinvointialueita hyödyntämään nykyistä enemmän yhteishankintoja.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontaa vahvistetaan ja perustetaan hankintatietokanta, joka mahdollistaa kehystoimien ja lainsäädäntömuutosten arvioinnin, parhaiden käytäntöjen levittämisen ja väärinkäytösten havaitsemisen.

Muutetaan hankintalakia niin, että EU-kynnysarvon ylittävä hankinta voidaan olla jakamatta osiin vain erityisistä syistä ja mahdollistetaan ratkaisusta valittaminen.

Velvoitetaan yhteishankintayksikköjä huomioimaan kilpailutuksissaan kilpailuolosuhteet ja markkinavaikutukset.

Säädetään julkisyhteisöjen ostolaskudata avoimesti ja keskitetysti julkaistavaksi ilman erillistä pyyntöä.

Selvitetään mahdollisuutta luoda esimerkiksi hankintavalituslautakuntaan perustuva järjestelmä nopeutetusta muutoksenhausta julkisissa hankinnoissa.

Sanktioidaan suoraankinnan ja pakollisen sopimusmuutosilmoituksen ilmoittamatta jättäminen.

Velvoitetaan hankintayksiköitä tekemään yli 10 miljoonan euron hankinnoista analyysi, jossa arvioidaan hankintamallin soveltuvuus ja ennakoidaan kustannuksia.

Lisätään hankintaosaamista ja edistetään innovatiivisten hankintojen käyttöä.

Sidosyksikköjä koskevan sääntelyn kehittäminen

Julkisomisteisten sidosyksikköyhtiöiden eli inhouse-yhtiöiden käyttö on viime vuosina yleistynyt kunnissa ja uusilla hyvinvointialueella. Vaikka inhouse-yhtiöt ovat parhaimmillaan joustava ja tehokas osa julkishallintoa, kehitys saattaa muodostua ongelmaksi silloin, kun julkisen sektorin toimija toimii markkinoilla kilpaillen yrittäjäriskillä toimivien yritysten kanssa. Hankintayksiköiden toteuttamien yhteishankintojen nykyistä laajempi käyttö on puolestaan kilpailun lisäämisen ohella perusteltu keino parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta.

Hallitus parantaa julkisen sektorin tehokkuutta sekä vahvistaa alueellista elinvoimaa ja yrittämisen edellytyksiä rajaamalla julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa inhouse-yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa toimiva markkina, kuten siivous-, taloushallinto-, ruoka- ja ICT-palveluissa.

Hallitus varmistaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja mahdollistaa julkishallinnon joustavat toimintatavat uudistamalla sidosyksiköitä sekä muuta julkisen vallan markkinatoimintaa koskevaa sääntelyä.

Rajoitetaan hankintayksiköiden mahdollisuuksia kiertää hankintalakia sidosyksiköiden avulla.

Sidosyksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti (10 %).

Lainsäädäntö kirjoitetaan tavalla, joka mahdollistaa jatkossakin kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävien järjestämisen yhtiömuodossa silloin, kun se ei vääristä kilpailua, sekä tavalla, joka turvaa huoltovarmuuden, potilasturvallisuuden, kielelliset oikeudet tai muun vastaavan painavan julkisen intressin.

Tiukennetaan lainsäädäntöä siten, että sidosyksikköhankintoja voidaan tehdä vain silloin, kun ne ovat kokonaistaloudellisesti edullisempia kuin markkinoilla toimivat vaihtoehdot tai kun tähän on muu erityisen painava julkinen intressi.

Hallitus uudistaa kuntalakia ja hyvinvointialuelakia huomioimaan paremmin taloudellinen vastuullisuus ja kuntien yritystoiminnan markkinavaikutukset.

Yhtenäistetään sidosyksiköiden ulosmyyntirajat enintään 5 prosenttiin ja enintään 500 000 euroon inhouse-yhtiöiden liikevaihdosta.

7. Puhtaan energian Suomi

7.6 Kiertotaloudella pidetään Suomen puhtaasta ympäristöstä huolta

Jätteestä raaka-ainetta ja omavaraisuutta

Kiertotalous otetaan huomioon julkisissa hankinnoissa ja huolehditaan, että myös pk-yritykset voivat osallistua kiertotalouteen.

10. Turvallinen ja kriisinkestävä oikeusvaltio

10.1 Kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyttä vahvistetaan

Huoltovarmuudesta huolehditaan

Hallitus selvittää tarpeen ja mahdollisuudet uudistaa yleistä julkisten hankintojen sääntelyä EU-sääntelyn puitteissa siten, että huoltovarmuustarpeet tulevat riittävästi huomioituiksi.

VN/35202/2023-VM-26

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: